

Είναι γνωστό ότι στην Ελλάδα δεν έχουμε εντάξει το βιβλίο και την ανάγνωση στην καθημερινότητά μας. Οι αιτίες πολλές και διαχρονικές. Η κυριότερη από όλες και πυρήνας της χαμηλής αναγνωστικής κουλτούρας είναι ότι δεν καλλιεργείται η φιλαναγνωσία συστηματικά από τις μικρές ηλικίες. Η ευθύνη επιμερίζεται αναλογικά σε όλους τους εμπλεκόμενους: οικογένεια, σχολείο, βιβλιοθήκες, εκδότες,

πολιτεία. Όμως, ενώ τα τελευταία χρόνια οι περισσότεροι φορείς ευαισθητοποιούνται, φαίνεται πως μοναδική εξαίρεση αποτελεί η Πολιτεία που ακόμα δεν μπορεί να βρει τον βηματισμό της για μια συστηματική πολιτική πρόωθησης του βιβλίου και της ανάγνωσης. Το βιβλίο αποτελεί την πύλη οικειοποίησης της γραφής και της αναγνωστικής διαδικασίας, το εργαλείο εισόδου στον εγγράμματο πολιτισμό ενώ έχει

αποδειχθεί ότι η καλλιέργεια της ανάγνωσης που ξεκινά από την κούνια μπορεί να αποτελέσει θεμέλιο λίθο για την υγιή ανάπτυξη των παιδιών. Μάλιστα, πολύ πρόσφατα δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα του συλλόγου «Διαβάζοντας Μεγαλώνω» η σύσταση πολιτικής της Αμερικανικής Ακαδημίας Παιδιατρικής (American Academy of Pediatrics - AAP) σχετικά με την πρόωθηση του γραμματισμού. Σύμφωνα με την

Γνωριμία με τον νεοσύστατο Σύλλογο

Διαβάζοντας μεγαλώνω: αναγν

Αυτό το σκεπτικό ενστερνίζεται και ο νεοσύστατος σύλλογος «Διαβάζοντας Μεγαλώνω», ο οποίος με μια καινοτόμα και ολιστική οπτική για τα ελληνικά δεδομένα προσπαθεί να κινητοποιήσει παιδιά, τους γονείς, εκπαιδευτικούς, βιβλιοθηκονόμους και γονείς, ώστε να εργαστούν όλοι από κοινού για την πρόωθηση της ανάγνωσης στα παιδιά και

“

Υπάρχουν τρία βασικά ελλείμματα στις πολιτικές ανάγνωσης που ασκούνται στον ελληνικό χώρο: δεν υπάρχει εξειδικευμένος φορέας για το παιδικό βιβλίο, απουσιάζει μια συστηματική πολιτική για την ανάπτυξη των βιβλιοθηκών και δεν υφίσταται αναγνωστική πολιτική για τη βρεφική και τη νηπιακή ηλικία

”

διερευνήσουμε τους όρους που συντακτικά θα διασφάλιζαν τη διάδοση της ανάγνωσης σε μεγαλύτερα τμήματα του παιδικού πληθυσμού», λέει η κα Χαλκιαδάκη καθώς μας εξιστορεί το χρονικό που προηγήθηκε της ίδρύσεως του συλλόγου. «Στο πλαίσιο της μελέτης, την επιστημονική ευθύνη της οποίας είχε η Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών Άντα Κατσίκη-Γκίβαλου, εξετάσαμε τις πολιτικές ανάγνωσης που εφαρμόζονται σε άλλες χώρες, προκειμένου να αποτιμήσουμε καλύτερα αυτά που γίνονται στην Ελλάδα. Έτσι, εντοπίσαμε προγράμματα και δράσεις που απευθύνονται σε οικογένειες με μικρά παιδιά, μεταξύ των οποίων το ιταλικό Nati per

να δημιουργήσουν ένα έθνος αναγνώστων. «Άλλωστε, η ανάγνωση είναι ένα εργαλείο για να μεγαλώσουν τα παιδιά καλύτερα και αυτό έχει αποδειχθεί από διάφορες έρευνες πιαγκοσμίως», λέει στους «Νέους Αγώνες», η κα Άβα Χαλκιαδάκη, πρόεδρος του συλλόγου «Διαβάζοντας Μεγαλώνω».

Το ξεκίνημα

«Το 2011, κάναμε μια μελέτη με χρηματοδότηση από το ίδρυμα Λάτση με θέμα “Καλλιέργειες για τη διάβασμα; Τύποι ανάγνωσης και τρόποι εκπαίδευσης”. Στόχος μας ήταν να αποτυπώσουμε το περιβάλλον της ανάγνωσης στη χώρα μας και να

Leggere, το οποίο και παρουσιάσαμε αναλυτικά. Με αφορμή την ολοκλήρωση της μελέτης, το ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Αθηνών και το ΤΕΕΑΠΗ του Πανεπιστημίου Πατρών οργάνωσαν ένα τριήμερο συνέδριο τον Μάρτιο του 2013 με τίτλο “Καλλιέργειες της φιλαναγνωσία: Πραγματικότητες και προοπτικές”. Στο συνέδριο καλέσαμε την παιδίατρο Stefania Manetti, μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής του ιταλικού προγράμματος, η οποία παρουσίασε στο κοινό τη φιλοσοφία, την αναγκαιότητα και τα αποτελέσματα των προγραμμάτων πρόωθησης της μεγάλουφωνης ανάγνωσης που υλοποιούνται με τεράστια επιτυχία σε πολλά μέρη του κόσμου.

Η παρουσία της κας Manetti στην Αθήνα ήταν καταλυτική για τη δημιουργία του συλλόγου μας. Στην ομιλία της, καθώς και στη συνάντηση εργασίας που ακολούθησε την αμέσως επόμενη μέρα, συναντηθήκαμε άνθρωποι από διαφορετικούς χώρους, οι οποίοι πριν δεν γνωριζόμασταν καν, συζητήσαμε για το τι θα μπορούσαμε να κάνουμε στην Ελλάδα και αποφασίσαμε να συνεργαστούμε. Η ιδρυτική συνέλευση του συλλόγου μας έγινε το Σεπτέμβριο του 2013, ενώ λίγο πριν φύγει η χρονιά το “Διαβάζοντας Μεγαλώνω” απέκτησε νομική υπόσταση.

Έλλειμμα αναγνωστικής πολιτικής

Η αναγνωστική πολιτική στην Ελλάδα

είναι ελλιπής και αποσπασματική. Ρωτήσαμε την κα Χαλκιαδάκη, αν ενστερνίζεται την άποψη αυτή. «Στο πλαίσιο της μελέτης, διαπιστώσαμε ότι υπάρχουν τρία βασικά ελλείμματα στις πολιτικές ανάγνωσης που ασκούνται στον ελληνικό χώρο: δεν υπάρχει εξειδικευμένος φορέας για το παιδικό βιβλίο, απουσιάζει μια συστηματική πολιτική για την ανάπτυξη των βιβλιοθηκών και δεν υφίσταται αναγνωστική πολιτική για τη βρεφική και τη νηπιακή ηλικία.

Σε ό,τι αφορά το τελευταίο, είναι αποδεδειγμένη η τεράστια σημασία που έχει για την καλή ανάπτυξη του παιδιού η πρώτη επαφή του με το βιβλίο. Το βιβλίο είναι τροφή για το παιδί, μια τροφή σημαντική όπως το μητρικό γάλα». Θέσαμε στην κα Χαλκιαδάκη τον προβληματισμό μας για το αν οι δράσεις φιλαναγνωσίας που γίνονται απευθύνονται τελικά σ’ έναν κλειστό κύκλο ενδιαφερομένων και δεν διαχέονται στο ευρύτερο κοινό.

«Συνήθως στις εκδηλώσεις που προωθούν το βιβλίο και την ανάγνωση στα παιδιά πηγαίνει ένα συγκεκριμένο κοινό, οι γονείς που είναι ήδη ευαισθητοποιημένοι. Υπάρχουν όμως πολλοί άλλοι γονείς

που δεν επισκέπτονται ούτε βιβλιοπωλεία, ούτε βιβλιοθήκες, ούτε εκθέσεις βιβλίου και υπάρχουν πάρα πολλά παιδιά που κανείς δεν τα σκέφτεται ή κανείς δεν μπορεί να τα πάει σε εκδηλώσεις».

Οι σκοποί του συλλόγου

«Ο σύλλογός μας θέλει να διευκολύνει την πρόσβαση όλων των παιδιών στο βιβλίο από τους πρώτους μήνες της ζωής τους και να τα βοηθήσει να το γνωρίσουν, να το αγαπήσουν και να το ψάχνουν από μόνα τους.

Μας ενδιαφέρουν όλα τα παιδιά, μικρότερα και μεγαλύτερα, αυτή τη στιγμή, όμως, στο επίκεντρο της προσπάθειάς μας είναι οι ηλικίες 0-6 ετών. Θέλουμε να φτιάξουμε μια συμμαχία μέσα στην κοινωνία, στην οποία όλοι όσοι σχετίζονται με τα παιδιά ή και με τα βιβλία θα ενώσουν τις δυνάμεις τους, ώστε να προχωρήσει το μήνυμα αυτό ευρύτερα.

Να δημιουργηθεί ένα δίκτυο ανάμεσα σε όλους εμάς που νοιαζόμαστε» τονίζει η κα Χαλκιαδάκη, ενώ συνεχίζει λέγοντας χαρακτηριστικά ότι «το μεγάλο στοίχημα για μας είναι η εμπλοκή των επαγγελματιών υγείας στην πρόωθηση

“

Το βιβλίο είναι τροφή για το παιδί, μια τροφή σημαντική όπως το μητρικό γάλα

”

Αμερικανική Ακαδημία Παιδιατρικής η προαγωγή της αναγνωστικής ικανότητας των παιδιών από τη βρεφική ηλικία μέχρι τουλάχιστον την ηλικία έναρξης του νηπιαγωγείου αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της δουλειάς των παιδιάτρων, ενώ εκτός των άλλων τους συστήνει: να ενημερώνουν όλους τους γονείς για τα οφέλη που έχει η μεγαλόφωνη ανάγνωση στην ανάπτυξη

δεσμών με το παιδί τους, να δίνουν συμβουλές σε όλους τους γονείς για αναπτυξιακά κατάλληλες αναγνωστικές δραστηριότητες με τα παιδιά τους και να προσφέρουν κατάλληλα βιβλία στα μικρά παιδιά που ανήκουν σε οικογένειες υψηλού κινδύνου και χαμηλού εισοδήματος, κατά τη διάρκεια των επισκέψεων τακτικής παρακολούθησης.

ώστες από κούνια

της ανάγνωσης.

Ο παιδίατρος είναι ένας επαγγελματίας με ιδιαίτερο κύρος για τους γονείς. Αν εξηγήσει στον γονιό πόσο σημαντικό είναι να πάσει το παιδί βιβλίο στα χέρια του από την αρχή της ζωής του, αν του πει διάβάζε του ιστορίες γιατί του κάνουν καλό, ο γονιός θα τον ακούσει.

Σε άλλες χώρες οι παιδίατροι εμπλέκονται ενεργά στην υπόθεση της ανάγνωσης εδώ και χρόνια: το αμερικάνικο Reach Out and Read υπάρχει από τη δεκαετία του 90 ενώ οι Ιταλοί ξεκίνησαν το 1999. Εμείς χρησιμοποιούμε τη μεγάλη εμπειρία που υπάρχει στον διεθνή χώρο και πάνω σε αυτήν χτίζουμε τη δική μας παρέμβαση, παίρνοντας, βεβαίως, πάντα υπόψη μας τα δεδομένα και τις ανάγκες που υπάρχουν στη χώρα μας.

Μελλοντικές δράσεις του συλλόγου

Ο νεοσύστατος σύλλογος «Διαβάζοντας Μεγαλώνω» ξεκινάει ένα ελπιδοφόρο εγχείρημα και σχεδιάζει σημαντικές δράσεις που θα υποστηρίξουν τη στοχοθεσία του. Η κα Χαλκιαδάκη δίνει έμφαση στο πιλοτικό πρόγραμμα για την προώθηση της ανάγνωσης στις οικογένειες με μικρά παιδιά, με τη συνεργασία των παιδιάτρων, που θα ξεκινήσει πιλοτικά το φθινόπωρο στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη. «Το πιλοτικό πρόγραμμα θα διαρκέσει ένα εξάμηνο και στο τέλος θα υπάρξει μια ανατροφοδότηση για να δούμε τι πήγε καλά και τι όχι. Φυσικά, θα έχουν προηγηθεί σεμινάρια ενημέρωσης για όλους τους εμπλεκόμενους ενώ μετά θα γίνει ανάπτυξη του προγράμματος αυτού στις διάφορες τοπικές κοινωνίες που θα ενδιαφερθούν. Στόχος μας είναι, όσο γίνεται νωρίτερα, το πρόγραμμα να περιλαμβάνει και τη δωρεάν προσφορά βιβλίων προς τα μικρά παιδιά». Κλείνοντας, η κα Χαλκιαδάκη αναφέρει στις «Πολιτιστικές Διαδρομές» τις δράσεις που προγραμματίζονται για το αμέσως επόμενο διάστημα και αφορούν την έκδοση εντύπων με συμβουλές για τους γονείς, μικρών θεματικών βιβλιογραφικών οδηγιών, καθώς και την οργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων για το ευρύ κοινό.

“**Στόχος μας είναι να δημιουργήσουμε συμμαχίες στις τοπικές κοινωνίες όπως έχουν κάνει και οι Ιταλοί: να πάρουν μέρος στην προσπάθεια δήμοι, ιατρεία, βιβλιοθήκες, παιδικοί σταθμοί, κοινωνικά κέντρα**”

μενο διάστημα και αφορούν την έκδοση εντύπων με συμβουλές για τους γονείς, μικρών θεματικών βιβλιογραφικών οδηγιών, καθώς και την οργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων για το ευρύ κοινό.

Το προφίλ του συλλόγου

Το διοικητικό συμβούλιο του συλλόγου αποτελούν άνθρωποι που προέρχονται από διαφορετικά επιστημονικά πεδία: Πρόεδρος: Άβα Χαλκιαδάκη, Φιλολόγος – Ερευνήτρια, Αντιπρόεδρος: Στέλλα Τσίτουρα, Παιδίατρος - Ιατρός Κοινωνικής Ιατρικής, Γραμματέας: Μαρία Μπούρη, Παιδίατρος, Ταμίας: Δέσποινα Μέλλου, Βιβλιοθηκονόμος, Διευθύντρια Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας Δήμου Χαϊδαρίου, Μέλη: Αγνή Ζακοπούλου, Καθηγήτρια στο Τμήμα Προσχολικής Αγωγής Α.Τ.Ε.Ι. Αθηνών, Δημήτρης Πολίτης, Επίκουρος Καθηγητής στο ΤΕΕΑΠΗ του Πανεπιστημίου Πατρών και Christine Τζίμη, Βιβλιοθηκονόμος στο Ινστιτούτο Goethe της Αθηνών. Τον διεπιστημονικό χαρακτήρα του συλλόγου επισημαίνει και η κα Χαλκιαδάκη. «Ενώνουμε τις δυνάμεις μας άνθρωποι που προερχόμαστε από διαφορετικούς επαγγελματικούς χώρους. Βασικό στοιχείο για μας ήταν να βρούμε μια κοινή γλώσσα επικοινωνίας και να δούμε όλο το θέμα από τη σκοπιά του παιδιού».

Συνεργασίες και υποστηρίξεις

«Στόχος μας είναι να δημιουργήσουμε συμμαχίες στις τοπικές κοινωνίες όπως έχουν κάνει και οι Ιταλοί: να πάρουν μέρος στην προσπάθεια δήμοι, ιατρεία, βιβλιοθήκες, παιδικοί σταθμοί, κοινωνικά κέντρα κ.ά. Μέχρι στιγμής υπάρχει συνεργασία με το Δημοτικό Βρεφοκομείο της Αθηνών, τον δημοτικό οργανισμό που έχει την ευθύνη των βρεφονηπιακών και των παιδικών σταθμών, καθώς και με τον Επιστημονικό Σύλλογο Μέρμηνας Παιδιού και Εφήβου που λειτουργεί στην Θεσσαλονίκη».

Στοιχεία Επικοινωνίας

Ιστοσελίδα: www.diavarezontas.org

e-mail: info@diavazontas.org

* Φωτογραφίες από το βρεφικό τμήμα της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Sala Borsa της Bologna. Τραβήχτηκαν από την Άβα Χαλκιαδάκη κατά την επίσκεψή της στη βιβλιοθήκη το 2009 και δημοσιεύτηκαν στη μελέτη "Καλλιεργείται η αγάπη για το διάβασμα; Τόποι ανάγνωσης και τρόποι εκπαίδευσης"

* Φωτογραφία από την ημερίδα "Βιβλία και μικρά παιδιά: η δυναμική μιας σχέσης" που πραγματοποιήθηκε το Μάρτιο του 2014 στην Αθήνα. Η ημερίδα οργανώθηκε από το Διαβάζοντας Μεγαλώνω, το Δημοτικό Βρεφοκομείο Αθηνών και τον Επιστημονικό Σύλλογο Μέρμηνας Παιδιού και Εφήβου.

